

Atom a subjekt

Leukippos a Démokritos byli první presokratici, kteří myšlenkově pracovali s „modelem“ (intencionálním předmětem) toho, co je nejmenší, ale co už dále nelze dělit na něco ještě menšího. To jim pak spadalo do totožnosti s předpokladem vnitřní nestrukturovanosti, vnitřní homogenity (= plnosti) něčeho, co není pouhým bodem. Tím ovlivnili v mnoha směrech řadu dalších myslitelů, kteří jejich myšlenku převzali, ale opravovali a upravovali ji pro nové kontexty, které mezitím přinesla doba. Tak například ta myšlenka, že dělení (sekání, rozbíjení) do nekonečna není možné, ale že jsou jakási nejmenší jsoucna, která už dále rozdělovat či rozbíjet nelze, byla v jistém smyslu převzata, ale po jistých úpravách. Když se ukázalo, že „atomy“ v novém smyslu mají vnitřní strukturu, ba že vnitřní strukturu mají i jádra atomů, výsledkem nebylo nalezení něčeho opět nerozseknutelného, nerozbitného, nerozložitelného, ale ještě menšího, nýbrž nové světlo bylo vrženo na samo ono rozbíjení, rozsekávání jako nezbytného dodávání energie tomu rozbíjenému, která někdy vede de facto k utváření nových částic nebo kvant, která nejenom že lze znovu rozbíjet, ale která se někdy dokonce dost rychle rozpadají sama, jakoby samovolně. Tak se ukázalo, že energie nezbytná k takovému rozbití „ostřelováním“ je zcela souměřitelná s energií toho, co je ostřelováno, ba že někdy musí být i mnohem větší.

(Písek, 150527-1.)